Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 253/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen apteekkipalveluja keskittävästä uudistuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Markku Siposen /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 253/2025 vp:

> Miksi hallitus on säätämässä lakia, joka tulee lopettamaan sivuapteekkeja sekä vaarantamaan koko maan laajuisen kattavan apteekkiverkoston ja asiantuntevan lääkeneuvonnan,
>
> miksi hallitus tekee uudistuksia ennen kuin edellisten uudistusten kokonaisvaikutukset apteekkitalouden kannattavuuteen on selvitetty ja
>
> onko hallitus selvittänyt nyt suunniteltavien verotusmuutosten vaikutuksia apteekkien kannattavuuteen ja sitä kautta vaikutuksiin apteekkiverkkoon?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti apteekkitaloutta ja -sääntelyä uudistetaan vastuullisesti ja asteittain turvaten laadukkaat ja turvalliset apteekkipalvelut koko Suomessa. Uudistusta on valmisteltu virkatyönä ja valmistelun tueksi on koottu ministeriön asettama viranomaisista koostuva työryhmä valmistelemaan uudistusta. Lisäksi valmistelutyön tukena on apteekkien taloudellisia vaikutuksia arvioinut laskentaryhmä sekä ministeriön asettama seurantaryhmä, jossa ovat edustettuina kaikki keskeiset apteekkialan sidosryhmät.

Hallitusohjelman mukaisesti apteekkitalouden uudistuksella tavoitellaan 30 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä julkiseen talouteen. Uudistusta koskeva hallituksen esitysluonnos oli lausunnolla kesän 2025 aikana ja luonnoksesta annettiin yli 100 lausuntoa. Ministeriössä esityksen vaikutusten arviointia on jatkettu ja jatkovalmistelussa on otettu huomioon annettu lausuntopalaute. Hallituksen esitys tullaan antamaan eduskunnalle syksyn budjettilakiaikataulussa. Jatkovalmistelussa on muun muassa valmisteltu erillistä sivuapteekeille kohdennettavaa tukea, joka toteutetaan apteekkiveron perusteesta tehtävällä vähennyksellä. Apteekkien taloudellisten vaikutusten arviointia on jatkovalmistelussa täydennetty vuoden 2024 tiedoilla. Vaikutusten arviointia on tehty apteekkipalveluiden saatavuuteen liittyen koko maan kattavalla tasolla. Arviointia on myös tarkennettu lausuntopalaute huomioiden.

Apteekkitalouden uudistuksella toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti julkisen talouden säästötavoitteita. Ehdotettavilla muutoksilla on apteekkien katteita leikkaava vaikutus. Muutoksista on kuitenkin pystytty rakentamaan kokonaisuus, jonka vaikutukset eivät vaaranna maan kattavia apteekkipalveluja ja lääkkeiden saatavuutta.

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla saadaan myös laskettua lääkkeen käyttäjien maksamia omavastuuosuuksia 6 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi apteekkien ja lääkkeen määrääjien työ sujuvoituu, kun apteekkien oikeutta poiketa lääkemääräyksestä, esimerkiksi saatavuushäiriötilanteissa, laajennetaan. Esityksessä toteutetaan myös hallitusohjelman mukainen harkittu, joidenkin yleisimmin käytettyjen itsehoitolääkkeiden myynnin laajentaminen myös muualla kuin apteekeissa.

Hallitus jatkaa vielä tällä hallituskaudella apteekkitoiminnan uudistamista, josta on tarkoitus antaa hallituksen esitys vuoden 2026 aikana. Apteekkitoiminnan ja -talouden kehittämistä tulee kuitenkin jatkaa pitkäjänteisesti myös tulevilla hallituskausilla.

Helsingissä 22.9.2025

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen